

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve: Egy évre 10 frt - kr. ...

Hirdetési díj:

Órhasasos petitorát s kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több...

A zátonyon.

Kisújszállás, febr. 17.

(L) Államunk hajója a sok évizkérés után, ama sekélyes tengeren...

Be vannak vonva a vitorlák, melyeket nyegle hányavetiéssel feszítettek...

A hajó kormányosai belátva és nem titkolhatva tehetlenségüket, már-már oda hagyták a mozdulatlan hajót...

A hajó népe, mely őrmében, buban egyiránt hú a szegény államhajóhoz...

Azt mindenki tudja, vagy legalább hangoztatja, hogy szilárd kezekre van szükség...

Azok, kik e korlátokat továbbra is sértetlenül fen akarták tartani...

Ne ámsunk tehát magunkat azzal, hogy csupán azért, mert új kormányosaink lesznek...

Fel tehát mindnyájan, kik államhajónkat végre szabadabb tengeren óhajítjuk látni...

A magyar kormányválságról a legújabb hírek ezek. Buda - s ezt is Bécsből sürgönyözik...

A „DEBRECZEN” tárczája.

HAZÁMRÓL.

Rácz M - töl.

Sötétedik. Ijesztő árnyak kelnek, Hazám, egédrol száll alá a nap...

Meghalsz, lélekzeted lassan kifogy majd, Szegény aszkóros, szánandó beteg!

Oh én hazám! miért nem vértetted el, Inkább negyedszáddal ezeltél?

mántól legelőször is azt kérdé, lehetségesnek tartja a fuziót, a Tiszapárt s a Deákpart egyesülését?

A 42 járásbíróság megszüntetése iránti tjavaslatot a király helyben hagyta s az már az igazságügyénél van.

A hivatalos lap tegnapi száma közli az ügyvédvizsgáló bizottság ügyrendét.

A képviselőház zárszámadási bizottsága tegnap nem tarthatott ülést, mivel mind az előadó, Molnár György...

A munkácsi új püspök, Pásztélyi János tegnapi este a király előtt.

Jókai Mór.

Van-e magyar, ki e nevet nem ismeri? Jókai holnap születésének félszázados fordulatát napját üli.

Az egész nemzet ott lesz - legalább lélekben - ez ünnepélyen.

Mert hiszen azon férfiról van szó, aki tollával és eszével már gyermekifjú korában hatalmas tényező volt a nemzet életében.

Azóta aztán sohasem tette le azt a tollat. A hallgatás, az erőszakos elnyomás korában is meg-megszóliált, átvált más világűrben szereplő művekben adott kifejezést a nemzet érzületének...

A magyar történelem hősei és hősnői meglevénedtek tola alatt, elő egyénekéről volt ismerős rajzok, egy-egy alakban megörökített eszme története...

Azon férfiról van tehát szó, kinél magyarul senki sem tud szebben írni; ki a magyar humoros iradoim egyik megteremtője s a hirlapirodalm egyik hatalmas tényezője Magyarországon.

Hogy ne lenne tehát jelen a nemzet lelkeleg ez ünnepélyen? Ki ne kívánna neki hosszu életet ez alkalomból is?

Vesztél von' inkább ott a csataterén, Ha már ég, föld, vagy sors halálára szánt, Babér-övezte fővel megsiratva...

Ötven év után.

Egy sokat szenvedett nő irataiból. Fordította: Grünvald Jozsef. (Folytatás.)

Az kard volt, mit a fucska látott, és gyűrű volt az, mit a leányka talált. Csodálatos! Még az is, mit az ember mélyen a földbe rejt, az is napfényre jó egyszer.

Az egy gyűrű... talán az ő gyűrűje. Miként jött ez a gyökérre? ... A gödör nem maradt nyitva. Idegenek mehetnének arra... idegenek szeméi más egyebet is találnának abban.

Mi is ott leszünk lelkileg s az éljenzésbe belevegyül a mi szerény jókívánságunk is: Sokaig éljen Magyarországon első regényírója!

A debreczeni honvédsírok.

Debreczen, febr. 18.

Már félve mult, hogy Kaskovics Iván, a debreczeni honvédegyelet elnöke által - a debreczeni csata negyedszázados évfordulója alkalmából - megtétett ott kinn a honvédsírokon amaz indítvány, hogy a szabadságharcban elvérzett hőseink porai fölé a polgárság kegyelete állítson emléket!

Lelkes viszhangra talált ez indítvány a polgárság minden körében. Azonban a kezdeményezés sem történt meg ez eszme valószínűsítés iránt.

Jól tudjuk, hogy erre nézve idő kell. Epen azért éleventük fel e tárgyat a nyilvánosság előtt ideje korán, hogy legyen idő a módoszatok felett gondolkodni, s ha majd a természet megifjodik, teljes erőnkkel hozzá láthatunk a munkához.

Nem lehet már tovább halasztanunk - a szabadság, egyenlőség s testvériség nagy eszméit küzdő jelesek dicső emlékének megörökítését.

Hiszen ha ezt teszünk, saját hazafiai érzelmünknek állítunk emléket! Vetkezzük le tehát a közönyt, a társadalmi és nemzeti életnek a megőlé mérgét.

S tegyük hiven polgári kötelességünket. Ne halogassuk sokáig a kezdeményezést, mert a halogatás itt a közérzület elleni vétéség volna.

Tette re fel! Egy civisz.

Rosz előjelek.

A Tisza Kálmán által nagy gonddal hettekkel ezeltől előmunkálta bba vett fuziónak létrejötte előtt oly végzetes előjelek mutatkoztak, melyeket az ó-kor augurjai bizonynyal, mint „rosz jel”-t jegeznek vala fel.

Az egyik amaz eszelenység netovábbja, mely Tisza urnak általa istápoló organuma, az „Ellenőr”-elkövetett, kétségkívül a Tisza ur tudta és beleegyezése nélkül.

Persze az „Ellenőr” a „gazda” nélkül csinálta a számadást, miniszterjelölt gazdájára iránti merő buzgalomból, melyre ez kétségkívül nagy keservesen kiállhatott fők eképen: „Ments meg ural isten az ily jóbarátoktól!”

Nevetett Tisza ugyan kijelenté, hogy Bittónak, mint közvetítőnek létjogát el nem ismerheti. Ily előzmény után, persze, meg sem álmoghatia Tisza ur, hogy Bécsbe épen Bittó által „legfelsőbb” parancsra főlhívászik, s hogy neki ép Bittóval, kit Csernatony ur képtelennek tartott a közvetítő szerepre, kell pár nappal később huzamosabban értekezni.

Tisza ur bécsi utját előzőleg egy másik baljóslatu előjel is mutatkozott. Ugyanis Bittó távirata titkos jelekkel volt írva, melyeknek kulcsát sokáig nem találhatták meg az illetők, s így a főlhívás után a miniszterjelölt ur csak harmadnapra indulhatott el „elismerni Bittó urnak, mint közvetítőnek létjogát.”

Elutazása előtti este Tisza Kálmán jónak vélte tőzskara nevezetesebb férfait tanácskozássra maga köré gyűjteni. Ott voltak a tanácskozáson: Simonyi Lajos báró, Móricz Pál, Várady Gábor, Péchy Tamás és Molnár György.

Hogy a legfelsőbb körökben biztosított kívánnak arról, miké a fuzió nem lesz halva

betemetni és egreszeníteni. Oly gyorsan tévé ezét, hogy homlokáról folyt az izzadság. Midőn nagy izgatottsággal munkáját bevégezte, lankadtan és fáradtan ül le a fenőfőfára s lehajta főhőfőre fejét.

De miért még mindig e félelem? mondá maga elé. - Hisz az csak szerencsétlenség volt. Mi mindnyáján okai vagyunk; még a nő is, de tulajdonképen csak azon férfiu, ... De miként került e gyűrű a gyökérre? Gondolkozott és törte fejét, hogy e rejtélyt megfejtse. Kévs idő multán végre így szólt halk hangon: - Igen, igen! Csak így történhetett...

A gyűrű, melyen a gyűrű volt, porrá vált, a gyűrű aztán szabadon feküdt a földben. A fény, melyet azon helyre üttemek, gyökérik melyekben és mélyebben a földbe hajta; egy szál aztán véletlenül a gyűrű belső körébe tévedt. Az eleinte vékony szál időről időre nőtt, lassanként erősebb és vastagabb, míg végére oly vastag lett, hogy a gyűrűt egészen betöltötte. Midőn aztán a vihar jött, s a fényt kidűtö, esésében magával szakította a gyökérket s így azon gyökéret is melyen a gyűrű volt... Isten akarata ez, hogy a gyermek az áru jó gyökérszálat megtárláta. Igen, esodálatsok isten utjai.

Egy kevés ideig ismét hallgatagon ütött és arcának vonásában tisztán meglehetett ösmerni, hogy mily szomorú, fájdalmas gondolatok foglalkoztatták. Csak akkor, midőn a fuácska tornyában harmadszor is megszólalt a harangok, állott fel gyorsan, mintha hirtelen álomból ébredne. Mielőtt azonban el

születt gyermek: ez nagyon természetes. Ott nem csupán ékes szóvirágot, pusztá elméletet várnak, hanem kész tervet, életképes tervet a nagy akcióra, mely az államháztartás egyensúlyát czelezoza.

Tisza ur helyzete kétségkívül a lehető legkényesebb helyzet. M képen fog ő e helyzetet könnyíteni: nem tudjuk.

Annny bizonyos, hogy Tiszáéknak a visszatérhetés útja ugyancsak el van zárva s azt csak roppant vereséggel kisérelhetik meg. Ha a fuzió nem sikerül: a fiaskó öríási nagy lesz, hogy pedig az sikerülhessen. tömör, erős balközépi pártnak kell a kormány-párt zászlója alatt egyesülni; erre nézve meg a választókerületek adják a döntő lökemet, a szerint, a minő álláspontot a Tiszapárt elfoglalni szándékozik.

Sárréti.

A magyar fővárosból. A hónap még híre sincs a fővárosban. Nagyné Benza Ida hosszas betegsége után tegnapielőtt lépett fel a nemzeti színpadon a „Hugenották”-ban. Két csavargózt építenek az upesti kikötőben, egyik-egyik 300 személyre. A gyermekmenedékegyelet naponként 110, leteőbbnyire arvagymekről gondoskodik. Amerikai párbaj következtében Stoll Péter enektanár fia 18 éves, főbe lötte magát, dr. Kovács segélyére menévén, a sérülés nem életveszélyes. A város-igéltő tártjára korcsolyacsarnokot terveznek. A főváros évenként 140 mázsa szappant fogyaszt el. A magyar hivatalnokok egylete nem peséget használnak. Partfogóid magyar közönség! Elmetámsz! egyelet alakításán fáradozik dr. Dudit Miklós. A királyné 100 frtot adott az angol kisasszonyok templomának kijavitására. Deák Ferencnek Maraszonni által rajzolt arczképe 15 frtért árulják. Az ujonczozás befejeztetett. Szilassy Ernő tegnapielőtt tartá esküvőjét Kuluncsics Erzsike kisasszonnyal.

Vidék. A „Debreczen” levelezése. S. P a t a k, febr. hó. A sárospataki ref. főiskoláról - a mi e vidéken legfontosabb pont - örömmel irhatom, hogy - itt már a j o s k a d e m i a j ö v ő j e b i z o s t i t v a v a n . E tárgyban a mult hó végén bizottság ülésezett, s az - kimondá, hogy a jogtanfolyamtól a kollégium meg nem válhat, s az oly formán tartatik fen, hogy a jövő iskolai évben szervezik a 3-ik évet, - ahoz egy évre a 4-iket.

Sajnáljuk, hogy Debreczenből hasonló jó hír is nem hallhatunk. (Debreczenben is élnek mozognak e tárgyban. Szerk.) It Patakban némely - számbavehető körben - élnek viszhangra talált a Debreczenben felállítandó prot. egyetem eszmeje is.

Most - azt hiszem - nem volna időszzerűden ismét felvetni a debreczeni és sárospataki főiskolák egyesítésének kérdését. - Ez eszme itteni előharcosa K u n P á l tanár ur mostanában nagy beteg volt. Ennek tulajdonítahajuk, hogy e tárgy fel nem említtetett mostanában a sajtó teren.

Pedig e két főiskola egyesítése által alkalmasint - kevés segély mellett - létre jöhetne a prot. egyetem.

Természetes, hogy nekünk kellene - ez esetben átköltözni - Debreczenbe. Isten velünk! A viszontlátásig!

Nagy-Károly, febr. 18.

Mindenelőtt, ha nem is sürgönyileg, de levélileg tudatom, hogy a „Nagy-Károly” czimulapunk valahára megszületett. A lap beirtartalma igen écsinosan van összeállítva és közönségünk azt nagy örömmel és tárt karokkal fogadta.

helyről eltávoznék, sapkáját ismételve levévé, kezeit összetéve halkán imádkozott. Aztán meg egyszer megvizsgálta a végzetjes mélyedést, hol a fény állott, s a melyet gondosan betemetett. Kissé megnyugtatta vette ekkor útját hazafelé, hogy ő is templomba távozzék, mert semmi áron nem mulasztotta volna el a mai napon az isteni tiszteletet.

Atya és fu együtt ültek délután a szobában. - Atyám, ma reggel említett, mondá a fu, hogy a fény, mely a vihar által kiszakítottat, életnek legborzalmasabb éjjelén magad ütletted. Összefüggésben van-e ez azon jelenetekkel, mik ötven év előtt történtek, s melyekről a lelkész ma a templomban oly megindítóan beszélt? Miért nem szóltál erőre nekem soha?

Gyakran feltettem magamban - felelt az agy egy mély sohaj után, - hogy valamit is ha tehetem minden ide vonatkozókat elbeszéltek neked, azonban soha nem tudtam erre teljesen elhatározni magamat. Mindig úgy éreztem, mintha ajkamat egy titokteljes hatalom zárná el. Most azonban, miután én átvetődök évfordulóit, ünnepélyes isteni (szüszlettel) bevégeztük, most, miután isten akarata folytán a titokról a fától csodálatosan leestet, nem akarok, nem tudok tovább hallgatni.

Hiszen én magam is a sir szélén állok s csak kevés időm van még hátra; de mások is kötelességemmé teszik azt, hogy multunkat, mely előttem csaknem egészen ismeretlen - leleplezzem. Oly dolgokat fogsz hallani, mikről fogalmad sincs. Figyeld tehát jól! Ámbár nem örömdetes, mit elbeszélni fogok. - Te megjegyzesz atyám, - mondá a fu a legnagyobb érdeklődéssel.

Mitől se féj! viszonzá az atya nyugodtan; - nem fosz olyat hallani, mi csodálatosnak ne valnék tiszteletére. - Eddig csupán azt tudod, hogy mi nem Németország-ból származunk, én azonban oly irományokkal bírok, melyek tanuskodnak, hogy hazánkat - Franciaországot - hogyan, mikor és miért hagytuk el, hogy miként és miért jöttünk épen ide. Ezen irományok a tiéd, és azokat még életemben akarom neked átadni, még most, midőn még képes vagyok felvilágosításokat is adni, ott a hol azok netán szükségesek. Ezen irományok természetesen francziayelven vannak írva, de te tudni fogod azokat olvasni, mert hiszen mindig megtudtam akadályozni, hogy német szűlöföldön a franczia nyelvet ne felejtess. Csak akkor, miután mindazt, mi azon időre az irományokra vonatkozók, mindazt, mit az irónó csaknem halála napjáig feljegyezett - elolvastam, fogom isten segélyével az elbeszélés fonalat fejeitenni és folytatni és mindazt elbeszélni, mi azon borzalmas éjjelen történt, melyen a fény, mely a földbe esett.

Ezen szavak után az erdősz egy összefüzt s már megsárgult papircsomagot vett elő s azt fáták átadta, ki abból nagy kíváncsisággal a következőket olvasta: (Folyt. köv.)

Szerkesztője Lederer Ignác; főmunkatárs Szombathelyi Hugó. Reméjük, hogy lapunk fenn fogja magát tarthatni, miután jön-nyője anyagilag és szellemileg biztosítva van. Öhajjuk, - s ez közönségünk nézete, - hogy a lap továbbra is, mint a programmondója társadalmi maradjon! Vederemo. Zselyi érdekeket illetőleg, nem igen irhatok valami érdekesről, hacsak semmiből valamit ez offo nem teremtenek.

Mint városunkban beszélik, Domahida községben a község legnagyobb bámulatára egy eddig férfinek tartott kocsis egy új honpolgárral ajánldékozá meg a nemzetet. - Különben jövő levelemben arról bővebben. A szatmarmegyei ifjak bája e hó 6-án közpészerűen sikerült: a tiszta jövedelem 65 orint volt. A vidék szépei nagy számmal voltak képviselve, és mint a „Nagy-Károly” írta, mindannyian angyalok voltak - a báiban. Ésa a konyhában? Erről kellett volna valamit írnia. g. b.

Vidéki hírek. Pozsonyban b. Wenckheim Béla édes anyja 84 éves korában elhunyt; temetésén Bittó és Szapári miniszterek is részt vettek. A dunameléki ref. egyházkerület főjegyzőjévé Szilágyi Desző választottat Váradi Gábor ellenében. Az alföldön két labnyi magas hó van. Putnokon két ifjú öngyilkos lón, az egyik kath. vallású volt, s a plébános nem akarta ezt eltemetni, nem is temette, s az ifjut a tenető árkába temették. Dicséretesek érte a szent zék! Kismarjani három éves testvégerszerre tartá lakadalmát; az esküvőket az ottani ref. lelkész Könyves szép beszéddel tartott. A Balatonbó mostanában temérdek halat fognak. Nagyváradon egyetem felállításának eszméjét pengetik. Hallod Debreczen? A szabölcs megyei takarékpénztár főkönyvezetője, Ferenczy Gyula Miskolcon föbőletéte magát; az uzlet körül mindig a legpontosabb volt. Dettának betivásár tartása engedélyeztetett.

Leesett a hályog a nemzet szeméről! „Ha botránkozással olvastam Tisza Kálmán indultas s nagyon nagyon inopportunus kikérelést önk ellen, lehetetlen másrészt a legőszintébb elismeréssel nem nyilatkoznom. Tiszásary Lajos számadó beszéde feől, mely a Tiszászáznak szellemével s irányával egyenes ellentétben áll. - Ugy kellene minden ellenlék embernek gondolkoznia, mint Mocsary gondolkozik az ellenlék két töredéke közti viszony felett.”

Kossuth Lajos nagy hazánkfia 1872 május 18 án kelt leveleiből idé-zük e sorokat, s ha bátrak vagyunk a mostani viszonyokra is alkalmazni „a n a g y i d ő k n a g y e m b e r e n e k” feutéből nyilatkozatát, - óka az, hogy fájó kebellet tekintünk vissza a Spiegelteucherei-ra, melyely Tisza Kálmán ur a közjogi ellenlék és az egész politikai világot anyyi éven keresztül vezetete.

Sokan sajnálják a vesztéséget, mi a közjogi ellenléket e politikai egységhez elpártolása által érte; mi azonban - bármily nagy becsüljük is praktikus tehetését; - azt mondjuk: jobb későn, mint soha; bár előbb nem volna oda, hova sorakozott, nem hathatott volna oly nyomasztólag az országos közvéleményre; mert be kell ösmerni, hogy Biharban a „hires pontokért” imádták. Debreczenben, mint nagy protestált is szerettek, az ellenlék másik része pedig türte hevesebből hevesebb támadásait, - mert az aranygazsággal telt leveiben az is megvolt a többi közt vára: „hallgasson a méltó meheztelese a haza érdekében.” bár előbb történt volna, a minek meg kellett történni, - mert ha politikai híres salkemortálaja csak pár évvel előbb jó létre: az „ely”, melyet a hihari pontokban ó maga is elfogadott, és mint a pontok alkotója, aláírt, az „ely”, mely mellett

